1849. No. 89.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 6 NOVEMBER.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 2 November 1849, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f* 8,70.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . .	- 125,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . .	- 125,00.

Leeuwarden, den 3 November 1849.

De Gouverneur van Friesland,
VAN PANHUIJS.

LONDEN, den 31 October.

Gisteren avond is alhier, in Exeter-hall, eene ongemeen talrijke vergadering gehouden van het genootschap tot bevordering van eenen altijddurenden vrede. De heer *Richards*, een der secretarissen, heeft verslag gedaan omtrent het onlangs te Parijs gehouden vredes-congres, en omtrent de verdere handelingen van het genootschap gedurende het laatste jaar. Hij heeft daarbij verkondigd, dat de zaak, welke het genootschap voorstaat, zeer groote vorderingen heeft gemaakt en bij de weldenkenden in alle landen meer en meer bijval vindt; — dat de meest beschaafde natien reeds als voor dezelve gewonnen beschouwd kunnen worden; zoodat, ingeval de vrede in Europa door de vorsten bedreigd mogt worden, in hunne raadsvergaderingen eene stem daartegen zal opgaan, die algemeen weerklank zal vinden. De heer *Cobden*, welke vervolgens het woord voerde, heeft in het breede uitgeweid over de voordeelen en de noodzakelijkheid van het afschaffen van den oorlog en van alles wat daartoe betrekking heeft, en aangedrongen op het doordrijven van de navolgende vier hoofdpunten: minnelijke beslechting van alle geschillen tusschen de volken, door scheidsregters, in plaats van door oorlog; gelijktijdige vermindering van de legers en andere wapeningen; ontzegging van het regt aan alle mogendheden om gewapenderhand zich met de zaken van andere landen te bemoeijen; verhindering van alle deelneming aan geldleeningen van vreemde landen. — Vele Franschen en andere vreemdelingen hebben aan deze bijeenkomst deelgenomen, en ook het woord gevoerd. In den loop der beraadslaging hebben verscheidene sprekers met ophef gewaagd van de goede verstandhouding en verbroedering tusschen Engeland en Frankrijk, en van de onweerstaanbare kracht, welke deze mogendheden te zamen kunnen doen gelden. — Heden avond zal te Birmingham en morgen te Manchester eene vergadering van gelijken aard gehouden worden.

— De luchtreiziger *Gale* heeft zich aangeboden om in zijnen ballon sir *John Franklin* op te sporen. Op eene hoogte van twee mijlen overziet men een panorama van 1200 mijlen, zoodat zij, welke men zoekt, den luchtbol ontwarende, seinen van herkenning zouden kunnen geven.

— Volgens statistieken die bij gelegenheid der opening van de kolenbeurs te Londen bekend gemaakt zijn, blijkt, dat de invoer van steenkolen alhier gedurende 1838 tot 1848 heeft toegenomen met circa 90%; in 1838 was hij 2,518,085 ton tegen 3,418,340 ton in 1848; die invoer in 1848 geschiedde met 2717 schepen, in 12,267 reizen. De gemiddelde grootte dezer schepen is circa 300 ton, en de gezamenlijken equipage der colliers of kolenhalers, zou 21,600 man bedragen.

Het eerst wordt in de geschiedenis in het jaar 1100 melding van de kolen gemaakt. In 1239 schonk *Hendrik III* aan de goede lieden van New-Castle het privilegie om kolen te graven, ofschoon het eerst 300 jaren later is dat de steenkolen in Londen algemeen in gebruik kwamen.

— Te Liverpool is thans, volgens een der dagbladen van die stad, een toestel voor het maken van beschuit in werking, welke zoowel dient tot het vermengen van het meel en water, als tot het vormen en bakken van het deeg. Deze toestel levert in één uur niet minder dan 2600 stuks voortreffelijk beschuit. Men bedient zich daarvan in de groote scheepsbakkerij van den heer *Th. Harrison*.

— Men heeft alhier berigten van San Francisco, van den 1 September, te Panama aangebragt door eene stoomboot, die aldaar met 159 passagiers en eene waarde van 2,500,000 franken aan stofgoud uit het goudland aankwam.

In de baai van San Francisco wapperden de vlaggen van alle natien der wereld. De meeste schepen waren echter door hunne manschappen en sommige zelfs door hunne kapiteins verlaten. In de maand Augustus waren er 3889 landverhuizers aangekomen, onder welke 87 vrouwen.

De stad San Francisco neemt elken dag in grootte en fraaiheid toe. De heerlijkste gebouwen verrijzen er als bij tooverslag; in plaats van de vroegere slordige hutten en tenten ziet men er alom rijke magazijnen en bazars op het ruimst van alle mogelijke artikelen van weelde voorzien.

De berigten van de mijnen zijn gunstig, de opdelving van goud belooft dit jaar nog rijker te zullen zijn dan het vorige. Eene in het North Fork werkende vereeniging van twintig delvers verzamelt dooreen genomen voor 45 piasters daags, per hoofd.

Eene andere vereeniging, van eene duikersklok voorzien, maakt niet minder goede zaken aan de Sacramento rivier; men hield het er voor dat deze vereeniging, wanneer haar arbeid eenmaal goed georganiseerd zou wezen, voor 50,000 franks daags zou kunnen verzamelen.

Nog eene andere vereeniging, die den loop van de rivier op zeker punt heeft weten te verleggen, heeft in drie dagen tijds voor 75,000 franks vergaard.

Maar ongelukkig is de gezondheidstoestand weinig voldoende; buikloop en koortsen rigten groote verwoestingen aan.

PARIJS, den 1 November.

In de zitting der wetgevende vergadering van gisteren heeft de voorzitter *Dupin* mededeeling gedaan van de volgende boodschap van den President der republiek:

»Mijnheer de voorzitter!

»In de moeijelijke omstandigheden waarin wij ons bevinden kan de overeenstemming, die tusschen de verschillende staatsmagten heerschen moet, slechts behouden blijven indien zij, door een wederkeerig vertrouwen bezield, zich rondborstig jegens elkander verklaren.

»Ten einde het voorbeeld van die rondborstigheid te geven, wil ik aan de vergadering de redenen doen kennen, die mij bewogen hebben om het ministerie te veranderen, en hun ontslag te verleenen aan mannen, aan wier diensten ik volgaarne regt doe wedervaren, en aan welke ik door vriendschap en dankbaarheid verbonden ben.

» Om de van zoo vele zijden door de anarchie bedreigde republiek te bevestigen, om de orde krachtiger dan tot hiertoe het geval was, te verzekeren, worden mannen vereischt, die, door vaderlandsliefde bezield, de noodzakelijkheid beseffen van eenheid en kracht in het bestuur, en van eene scherp afgebakende staatkundige gedragslijn, die de regering door generlei zwakheid of besluiteloosheid in gevaar brengen, die evenzeer op mijne verantwoordelijkheid als op de hunne, evenzeer op daden als op woorden bedacht zijn.

» Sedert bijkans een jaar heb ik te veel bewijzen van zelfverloochening gegeven, dan dat men mijne waarachtige bedoelingen zou kunnen miskennen. Zonder wrok jegens eenigen persoon of eenige partij, heb ik mannen van de meest verschillende denkwijze tot het bestuur toegelaten, zonder de gelukkige resultaten te bereiken, die ik van deze toenadering verwachtte. In plaats van eene ineensmelting van kleuren, heb ik slechts eene neutralisatie van krachten verworven; er is geene eenheid van insigten en bedoelingen verkregen; de geest van verzoening is als zwakheid aangemerkt. Naauwelijks was het gevaar van volksbewegingen geweken, of men zag de oude partijschappen herleven en onrust in het land verspreiden. Te midden van die verwarring zoekt Frankrijk, bekommerd omdat het een krachtig bestuur mist, naar de hand, naar den wil des uitverkorenen van den 10 December.

»Die wil nu kan zich niet doen gevoelen, dan wanneer er volkomen overeenstemming van denkbeelden, van inzigten, van overtuiging bestaat tusschen den president en zijne ministers, en wanneer de vergadering zelve zich aansluit aan het nationaal gevoelen, hetwelk zich in de verkiezing van het uitvoerend bewind heeft uitgesproken.

»Een geheel stelsel heeft den 10 December gezegevierd, want de naam van *Napoleon* is reeds op zich zelf een politiek programma. Voor het binnenland beduidt hij: orde, gezag, godsdienst, welvaart des volks; voor het buitenland: nationale waardigheid. Deze staatkunde wil men met de ondersteuning der vergadering en des volks doen zegevieren. Ik wil het vertrouwen des volks waardig zijn door de constitutie, die ik bezworen heb, te handhaven. Ik wil aan het land door mijne opregtheid, volharding en standvastigheid zoodanig vertrouwen inboezemen dat handel en nijverheid herleve en men op eene gelukkige toekomst hopen moge.

»De letter eener constitutie oefent ongetwijfeld een grooten invloed uit op de lotgevallen van een volk; maar de wijze waarop zij wordt ten uitvoer gelegd is welligt van nog grooteren invloed. De langere of kortere duur van het gezag draagt veel bij tot de bestendigheid der zaken; maar ook de denkbeelden en beginselen die het gouvernement weet te doen gelden, werken mede om de maatschappij gerust te stellen.

»Laat ons dus het gezag versterken zonder de ware vrijheid te verontrusten. Laat ons de vrees doen ophouden door het krachtig onderdrukken der nieuw opgewekte hartstogten; laat ons het godsdienstig beginsel bevestigen zonder iets op te geven van hetgeen wij door de revolutie hebben gewonnen, dan zullen wij het land redden in weerwil van partijschap en eerzucht en zelfs in weerwil van de onvolmaaktheden die onze instellingen mogten aankleven.

»LODEWIJK NAPOLEON BONAPARTE."

— Het regeringsblad heeft de zamenstelling van het nieuwe kabinet medegedeeld, waaruit blijkt, dat tot ministers zijn benoemd: de generaal *d'Hautpoul* voor oorlog; de heer *de Rayneval*, buitenlandsche zaken; de heer *Ferdinant Barrot*, binnenlandsche zaken; de heer *Rouher* justitie; de heer *Bineau*, openbare werken; de heer *Parrieu*, openbaar onderwijs en eeredienst; de hoogleeraar *Dumas*, koophandel en landbouw; de bankier *A. Fould*, finantien; de schout-bij-nacht *Romain-Desfossés*, marine.

De heer *de Rayneval* bevindt zich, nog steeds in Italie, doch wordt eerlang hier te lande teruggewacht. Gedurende zijne afwezigheid, heeft de heer *Lodewijk Napoleon* het departement van buitenlandsche zaken *ad interim* aan den generaal *d'Hautpoul* opgedragen.

Men had gedacht, dat het regeringsblad nog gisteren avond de zamenstelling van het ministerie zou hebben medegedeeld; doch dit is niet geschied en eerst heden, in den laten namiddag, is die opgave in het licht verschenen, en heeft men officiëel vernomen, welke staatslieden door den Voorzitter waren gekozen, om 's lands belangen te besturen. Het schijnt, dat de vorming van het nieuwe kabinet met groote moeijelijkheden gepaard is gegaan.

— De openbare drukpers houdt zich heden, gelijk men ligtelijk kan nagaan, bijkans uitsluitend bezig met den door den heer *Lodewijk Napoleon* genomen maatregel. Over het algemeen wordt dezelve ongunstig beoordeeld; hetwelk kwalijk verwondering kan baren, als men nagaat, dat de voorzitter *al* de leden van het kabinet, hetwelk onlangs eene belangrijke overwinning in de Kamer had behaald, heeft ontslagen, en een ministerie in het leven heeft geroepen, hetwelk noch door de beide uiterste partijen, noch door de eigenlijk gezegde gematigde partij wordt ondersteund; hetwelk in de Kamer geen bijval hoegenaamd *kan* vinden, en alleen moet worden aangemerkt als de uitdrukking der *persoonlijke* gevoelens van het Hoofd der Republiek. De voorzitter der wetgevende vergadering, *Dupin*, heeft gisteren ten aanzien van het nieuwe bewind eene dubbelzinnige uitdrukking gebezigd, welke heden van mond tot mond wordt herhaald. Hij heeft het namelijk genoemd: *un ministère d'anti-chambre*, hetwelk zoowel beteekent een bewind, hetwelk vijandig tegen de Kamer overstaat, als een bewind, hetwelk zoo onbeduidend is, dat men het in de spreekkamer laat wachten.

De openbare orde is niet in het minst verstoord geworden, en de boodschap van den voorzitter heeft algemeen meer *verwondering* te weeg gebragt, dan *schrik*. Men had niet gedacht, nadat de minister *Dufaure* onlangs een zoo schitterend blijk van vertrouwen in de Kamer had ontvangen, dat de voorzitter der republiek thans tot een zoo gewigtigen stap zou overgaan. Men vraagt, welke de gevolgen daarvan zullen zijn, en meent, dat zoowel het goede als het kwade daaruit zal kunnen voortspruiten.

HAMBURG, den 1 November.

Naar men uit Flensburg meldt, moet de vrede tusschen Denemarken en Duitschland reeds gesloten en zoude de bekendmaking daarvan eerstdaags te verwachten zijn. De grondslagen zouden zijn: Een zelfstandig Sleeswijk met eigen bestuur, leger, finantien, landdag, enz. met Holstein alleen verbonden door een gemeenschappelijken stedehouder, de universiteit en het hof van appél, terwijl de ministeriële departementen voor de beide hertogdommen afgescheiden zouden zijn, maar de vloot gezamenlijk met Denemarken, doch de Sleeswijkers niet genoodzaakt zijn, om bij de Deensche marine te dienen. De erfopvolging zoude aan eene nadere regeling zijn voorbehouden. Velen twijfelen echter of men wel zoo ver gevorderd is.

's GRAVENHAGE, den 2 November.

Z. M. heeft, bij besluiten van den 18 dezer, goedgevonden: 1°. aan den commies *F. B. Barkhuizen* en aan den adjunct-commies *G. M. Siegfried*, beiden van het departement van oorlog, te verleenen een eervol ontslag uit hunne betrekkingen, onder toekenning van aanspraak op wachtgeld; 2°. den rang van adjunct-commies te verleenen aan de 1ste klerken: *A. P. van Aarem*, *C. P. Kahlmann* en *W. G. F. Bernard*, van het depart. van oorlog, en 3°. te benoemen tot magazijnmeester van de 3de klasse, den adjudant-onderofficier *I. J. P. de Boer*, schrijver van de 1ste klasse bij het depart. van oorlog; alles met ingang van den 1 Januarij 1850.

— Gisteren hebben de heeren *v. Sonsbeek*, *Thorbecke*, *v. Spengler* en *Pahud*, als ministers, den eed in handen van Z. M. den Koning afgelegd. — Van den heer *van Bosse*, welke in zijne betrekking is gebleven, is geen nieuwe eed gevorderd. — De vice-admiraal *Lucas* is heden bij den Koning ten gehoore ontvangen, en heeft vervolgens de betrekking van minister van marine, waartoe hij dezer dagen benoemd is, aanvaard. — De heer *v. Rosenthal* bevindt zich nog niet in de residentie; doch wordt dezen avond verwacht.

— De Tweede Kamer der Staten Generaal zal, in plaats van Dingsdag den 6, gelijk vroeger bepaald was, eerst op Dingsdag den 13 dezer bijeenkomen.

— Z. Ex. de minister van binnenlandsche zaken zal, te beginnen met den 10 aanstaande, des Zaturdags ten 12 ure, audientie verleenen.

— De heer *van Hoëvell*, die tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal benoemd is, is in deze residentie aangekomen.

— Uit Luxemburg wordt het volgende gemeld:

De beraadslagingen van onze kamer bleven tot nu toe zonder algemeen belang. Binnen kort zal de kwestie der belastingen in beraadslaging komen. Het geldt hier de proefneming, waarmede men in den laatsten tijd zich zoo bijzonder heeft bezig gehouden, namelijk het vervangen van de meeste belastingen door eene directe belasting op de inkomsten. Als directe belastingen heeft men hier: de grondbelasting, die op de patenten en die op het personeel. Men wil deze beide laatste vervangen door eene op het inkomen en tevens de grondbelasting met 25 pCt. verhoogen. Hoe meer men echter dit stelsel onderzoekt, hoe meer

moeijelijkheden men ondervindt, zoodat het nog zeer twijfelachtig is of het door de regering aangeboden ontwerp in beginsel of toepassing de goedkeuring der Kamer zal verwerven.

LEIJDEN, den 29 October.

Er is vermeld dat er bij het studenten-corps een plan gevormd is, om ter viering van het 275jarig bestaan onzer hoogeschool op den 8 Febr. 1850, in Junij daaraanvolgende, den intogt voor te stellen van *Prins Frederik Hendrik, binnen 's Hertogenbosch, in 1629.*

Deze minder algemeen bekende verovering was eene der vermaardste wapenfeiten van den Prins, die zich daarbij door zijn beleid, onverschrokkenheid en volharding grooten roem heeft verworven. In het begin van Mei 1629 sloeg hij met een leger van 24,000 man en 4000 ruiters het beleg voor de stad, door den Spaanschen krijgsoverste *Grobbendonk*, aan 't hoofd van 3000 man en 1000 ruiters verdedigd.

In Junij daagde de graaf *van den Berg* met een Spaansch leger van 30,000 man en 17,000 ruiters tot ontzet op; trok echter na eenige mislukte aanvallen op 's Prinsen wel verschanst leger af; doch toog naar den IJssel, viel in Gelderland en drong tot Naarden door; zoodat men den Prins raadde het beleg op te breken, om Holland te hulp te snellen, toen de verovering van Wezel van onze zijde, het Spaansche leger deed aftrekken, en de Prins het beleg tot 14 Sept. voortzette, wanneer de stad bij verdrag overging en drie dagen later de uittogt der bezetting, die 1200 man aan dooden en niet minder gekwetsten telde, plaats had.

LEEUWARDEN, den 5 November.

Door Heeren Burgemeester en Wethouders dezer stad zijn dezer dagen aan de ingezetenen rondgezonden de circulaires, betreffende het plan tot oprigting eener Brandwaarborg-maatschappij, uitsluitend voor de ingezetenen der stad, met eene schets, bevattende de hoofdbepalingen van een daar te stellen reglement voor dezelve. Volgens dit plan zouden alle roerende en onroerende goederen, uitgezonderd geld, paarlen, juweelen en bijouterien, binnen de jurisdictie van Leeuwarden voor de volle waarde kunnen worden verzekerd en, naar eene statistieke berekening, door de oprigting eener zoodanige maatschappij, groot voordeel verschaft worden aan de ingezetenen. — Bij de circulaire is een inschrijvingsbiljet gevoegd, voor hen, die leden van deze maatschappij zouden willen worden, die later zullen bijeen komen, om een verbindend reglement vast te stellen.

— Heden avond worden de herinneringslessen in het departements-gebouw der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen weder geopend. Handwerkslieden van bekwamen leeftijd hebben daar de gelegenheid wekelijks eene nuttige voorlezing of toespraak te hooren uit het gebied van wetenschap en volks-zedeleer. Op Dingsdag, Woensdag, Donderdag en Vrijdag wordt in hetzelfde locaal onderwijs gegeven in het schrijven en lezen enz., aan jongelingen die de scholen hebben verlaten. — Ook aan meisjes wordt door het departement zoodanige gelegenheid gegeven, terwijl de volks zangschool, onder leiding van den verdienstelijken onderwijzer *Leeuwes*, reeds veel goeds heeft opgeleverd. Wij vermeenen hierop de aandacht te mogen vestigen, omdat velen zelfs leden der Maatschappij, het veelzijdig nut, dat zij tracht te stichten, niet genoegzaam schijnen te kennen, om er zoo veel belang in te stellen, als zij verdient.

— De Nederduitsche Tooneelisten, welke, onder directie van den heer *van Hoek*, dezen winter, in den schouwburg alhier hunne voorstellingen zullen geven, zijn bereids aangekomen en zullen Dingsdag den 13 dezer hunne eerste representatie geven.

— Aan de Hoogeschool te Groningen is den 1 dezer tot *Doctor in de beide Regten* gepromoveerd de heer *C. S. Sixma van Heemstra*, na te hebben verdedigd eenige *Quaestiones Juris Inaugurales.*

— Bij besluit van 31 October jl., no. 77, heeft Zijne Majesteit, ter vervanging van den heer *A. A. Sebastian*, vroeger emeritus verklaard, tot gewoon hoogleeraar in de geneeskundige faculteit bij de hoogeschool te Groningen benoemd den heer *F. C. Donders*, thans buitengewoon hoogleeraar in de geneeskundige faculteit bij de hoogeschool te Utrecht.

— Bij Koninklijk besluit is bepaald, dat de opzigters van fortificatien, die tot hiertoe den graad hadden van adjudant-onderofficier, sergeant-majoor of sergeant, voortaan den graad zullen hebben beneden den *rang* van officier en tusschen den *graad* van adjudant-onderofficier.

— De minister van finantien heeft, ingevolge koninklijk besluit van 28 Oct. jl., ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat de in de algemeene voorwaarden voor den verkoop van 's rijks domeinen vervatte bepalingen, betrekkelijk den door de koopers te stellen borgtogt, in zooverre zijn gewijzigd, dat het aan de koopers zal vrijstaan, om, in stede van eenen personelen borgtogt, ten hunnen koste, onbezwaarde vaste goederen of lands-effecten te verbinden, tot eene reële waarde van *één derde* gedeelte van den koopprijs.

— Bij resolutie van den 10 October 1849, no. 138, heeft de minister van finantien bepaald, dat de *grondnoten* (oraatjes), bij in- uit- of doorvoer, moeten gerangschikt worden onder de artikelen, bij het tarief van regten, gearresteerd bij de wet van den 19 Junij 1845 (*staatsblad* no. 28), niet met name genoemd.

— Aan Z. Exc. den Minister van binnenlandsche zaken is de vraag onderworpen, in hoeverre, ten gevolge van het staken van betalingen uit het fonds voor den landbouw, de gewestelijke commissien van den landbouw kunnen voortgaan met de werkzaamheden, aan haar bij koninklijk besluit van 28 Junij 1818, no. 99, opgedragen, bepaaldelijk ook met het houden harer vergaderingen. Z. Exc. heeft daarop geantwoord, dat het er verre af is, dat door de Regering niet zonde worden erkend en gewaardeerd de diensten, zoo belangeloos door de meeste commissien van landbouw en hare afzonderlijke leden in vele opzigten bewezen, doch dat de maatregel van het doen van betalingen uit het fonds van den landbouw, door gebrek aan gelden, dat is door de strengste noodzakelijkheid geboden wordt, en dat, indien de kosten, aan de vergaderingen of andere werkzaamheden der commissien verbonden, buiten persoonlijk bezwaar van de leden (hetwelk in redelijkheid niet van hen kan worden gevergd), niet anders aan te wijzen zijn, dan op het fonds voor den landbouw, die noodzakelijkheid alsdan vordert, dat de vergaderingen en werkzaamheden der commissien zoolang worden geschorst, tot dat in de zaak op eene andere wijze kan worden voorzien.

— De Hooge Raad heeft bij arrest van 20 April jl. alle verbindende kracht ontzegd aan het besluit van den Souvereinen Vorst van 1 Febr. 1815, en dat daardoor het besluit van denzelfden van 28 Sept. 1814 weder geheel in werking is getreden; bij dit laatste besluit is het collatie-regt onbepaald aan de voormalige eigenaren toegestaan, voor zooveel het gemeenten geldt, waar de Predikant zonder tractement of subsidie van 's landswege, uit kerkelijke fondsen bezoldigd wordt; maar waar zoodanige subsidie bestaat, heeft het de collatie tot electie uit een dubbeltal, door de kerkeraden of gemeenten te formeren, beperkt en ingekort. — De jongstgehoudene Synode nu heeft van de Regering de intrekking van het besluit van 1 Februarij 1815 gevraagd, en voorts aan de Synodale Commissie opgedragen, om bij eventueele vacaturen en collatiën zooveel noodig, de gemeenten opmerkzaam te maken op het meergenoemde arrest van den Hoogen Raad, alsmede op het hooge belang, van middelen te zoeken, om door afkoop de regten van collatie en electie te doen vervallen.

— Men verneemt, dat de maatregel van het admitteren van jongelingen bij de corpsen infanterie, die tot 2de luitenant voor het Oost-Indisch leger zouden worden opgeleid, en waarvan onlangs gewag is gemaakt, thans weder buiten effect is gesteld.

— Dezer dagen is een verslag nopens den stand der maatschappij van Weldadigheid, inzonderheid voor den staat harer kolonien, bekend gemaakt, waaruit blijkt, onder anderen, dat, door het plaats gehad hebbende jaarlijksche ontslag de bevolking, in het tweede vierendeel jaars, met 381 personen verminderd is. Het getal overledenen, ofschoon 39 minder dan in de voorgaande drie maanden, was toch nog aanzienlijk, namelijk wat de bedelaars-kolonisten betreft, daar de sterfte onder de gewone kolonisten en bestedelingen steeds niet boven het gewone peil gaat. Het getal weggeloopenen was dezen keer aanzienlijk, hebbende trouwens de desertie het meest in het voorjaar plaats.

— Naar men verneemt is de kapt.-luit. ter zee *P. Bruining*, uithoofde van ziekte, eervol ontslagen als kommandant van Z. M. brik *de Sperwer*, en in diens plaats benoemd, als kommandant van gemeld schip, de kapt. luit. *J. W. F. Frucht.*

Op zijn verzoek is de luit. ter 1ste kl. *J. J. Westerouen van Meeteren*, dienende als 1ste officier op *de Sperwer*, op non-activiteit gesteld, en in zijne plaats benoemd de luit. 1ste kl. *C. V. Zwaanshals.*

— Bij den Boekhandelaar *G. J. A. Beijerinck* te Amsterdam, zal dezer dagen in het licht worden gegeven: een nieuw werk van onze rijkbegaafde schrijfster, Mejufvr. *A. L. G. Toussaint*, getiteld: *De Vrouwen van het Leycestersche Tijdvak.*

— Het voortdurend bestaan der hervormde gemeenten in het voormalige graafschap Lingen, waar de kerkhervorming sedert het jaar 1632 door de toenmalige Landsheeren, de Prinsen van Oranje, ingevoerd en tot 1702 beschermd werd, vereischt bij de uitbreiding der R. Cathol. kerk aldaar, in- en uitwendige herstelling en bevestiging derzelve: hare kerkgebouwen hier en daar zeer vervallen, hare fondsen steeds meer uitgeput, en het onderwijs en de opvoeding der jeugd, door de behoeftigheid der meeste leden verwaarloosd, vorderen voorziening die de middelen dier gemeenten ver te boven gaat. Ten aanzien van de herstelling der kerkgebouwen is hun wensch reeds eenigzins vervuld: o. a. gaf Prins Frederik der Nederlanden daartoe in den loop dezes jaars aan eene dier gemeenten 100 thaler. Om te voorzien in de opvoeding der jeugd, en daardoor de gemeenten te versterken, roepen die gemeenten de hulp in harer moeder, de Nederlandsche Hervormde Kerk. Prof. *S. Muller*, Ds. *Wildschut* en *van Limburg Brouwer* te Amsterdam, Prof. *van Oordt* en Prof. *Kist* te Leijden, Ds. *Sonnes* te Arnhem, Ds. *Dibbits* te Utrecht, Ds. *van Herwerden* te Groningen, Ds. *Mol* te 's Hage, Ds. *van Teutem* te Rotterdam, Ds. *de Groot* te Sneek en Ds. *van Velzen* en *Modderman* te dezer stede, ontvangen de voor die gemeenten bestemde giften.

— Men schrijft uit Beekbergen, (Prov. Gelderland). Men verneemt, dat er voor het gehucht Hoenderloo, dat voor eenige jaren reeds door weldadige bijdragen eerst eene put, daarna een schoolgebouw bekwam, en in dit jaar een doorgangshuis voor ontslagene gevangenen, eerlang ook eene kerk mag te gemoet zien, waartoe bereids aanzienlijke giften bij den bevorderaar der belangen dier plaats, Ds. *Heldring* te Hemmen, moeten ontvangen zijn. De bouw schijnt reeds in de eerste weken van het aanstaande jaar te zullen aanvangen. De ontginningen in deze anders zoo woeste plaats, met een christelijk doel verbonden, nemen toe en maken deze plaats tot een opmerkelijk en aangenaam verschijnsel van welvaart, bij de elders heerschende armoede en kwijning op het platte land. Talrijke bezoekers, waaronder ook H. M. de Koningin, wijdden in den afgeloopen zomer, de aandacht aan dit gehucht, waarheen men over Arnhem en de Woeste Hoeve zich voeren laat.

— Het plan tot eene droogmakerij te Hillegersberg, van de uitgestrekte veenplassen van dat gedeelte der gemeente, hetwelk aan de linkerzijde der rivier *de Rotte* ligt, benevens de plassen van Ommoorden en Kralingen schijnt tot wezenlijkheid te zullen geraken door de verbinding hiertoe van de hierin betrokkene ambachtsbesturen. 1500 bunder water zonde hierdoor in vruchtbaar land herschapen worden en aanzienlijke onderhoudskosten bespaard. Er zal eerstdaags eene gecombineerde vergadering te Rotterdam plaats hebben tot het overwegen van dit bij een voortreffelijk ingenieur in bewerking zijnde project.

— Het *Staatsblad* no. 56 behelst een besluit van 23 Oct. jl., houdende voorschriften ter uitvoering van dat van 19 Oct. (*Staatsbl.* no. 55), betrekkelijk de derde algemeene tienjarige *Volkstelling.* Bij dat nieuwe besluit wordt als algemeene bepalingen vooropgesteld:

De derde algemeene volkstelling heeft ten doel: 1°. de kennis van het getal personen in iedere gemeente op 19 November aanst. aanwezig; 2°. het aanleggen in iedere gemeente met 1 Januarij 1850 van registers der bevolking, bevattende al die opgaven de personen der ingezetenen betreffende, welker kennis in het belang van den staat, van de algemeene en de bijzondere besturen en van de ingezetenen wettig en noodzakelijk is bevonden. De volkstelling heeft plaats naar het *werkelijk verblijf*, in den strengsten zin des woords toegepast. Iedere persoon, inboorling of vreemdeling, op 19 Nov. aanst. aanwezig, wordt ingeschreven in de gemeente, waar hij den nacht van 18 op 19 Nov. heeft doorgebragt.

Tevens wordt op het inschrijvings-billet, in de kolom *verblijf*, de aard van dit verblijf opgegeven, door, volgens de kunne waartoe men behoort, onder het mannelijk of het vrouwelijk geslacht, bij *gewoon* verblijf eene *G.*, bij *tijdelijk* verblijf eene *T.*, en wanneer men tot de doortrekkende personen behoort eene *D.* in te schrijven.

3°. Onder de *tijdelijk* verblijvende vreemdelingen worden gerangschikt alle personen, die, *buiten de plaats hunner inwoning, langer dan eene maand* in dezelfde gemeente aanwezig zijn.

Hiertoe behooren, *wanneer zij zich bevinden buiten de gemeente van hunne inwoning of van die hunner ouders af voogden*, kinderen bij voedsters of minnen geplaatst, *minderjarige* dienstboden of dienstdoende personen, leerlingen in kostscholen of opvoedingsgestichten, studenten en kweekelingen aan hoogescholen, athenaea, academien, seminarien, de kadetten op de koninklijke militaire academie en op het koninklijk instituut voor de marine, krijgs- en zeelieden *onder de wapenen of in de kazerne*, met de hen vergezellende, tot hun gezin behoorende personen, gevangenen, zij die in werkhuizen, bedelaarsgestichten, kolonien van weldadigheid, gasthuizen, krankzinnigen- of liefdadige gestichten, *tijdelijk* zijn verpleegd of opgenomen.

Doortrekkend zijn personen niet langer *dan eene maand* in eene gemeente vertoevende, zonder onderscheid of zij zich in eene herberg, een kosthuis of in eene bijzondere woning bevinden.

Onder de verdere bepalingen leest men in art. 15:

»De godsdienst, welke ieder lid van het gezin belijdt, wordt *bepaald* aangewezen.

»Kinderen of personen, die nog geene belijdenis des geloofs hebben afgelegd, worden naar de godsdienst hunner ouders ingeschreven; bijaldien hieromtrent verschil bij de ouders mogt ontstaan, naar de godsdienst, waartoe zij vermoedelijk in lateren leeftijd als ledematen zullen behooren.''

— De *Staats-courant* deelt de volgende berigten mede, ontleend aan de met de jongste Overland-post aangebragte berigten:

De inkomende en uitgaande regten op Java en Madura, hebben over de zeven eerste maanden van 1849 zuiver opgebragt *f* 3,836,987,36½, zijnde *f* 458,668,05 meer dan in 1847, en *f* 715,633,05 meer dan in 1848, gedurende hetzelfde tijdvak is verkregen.

De bestaande vooruitzigten met opzigt tot den koffij-oogst zijn niet gunstig.

De stand van het rijstgewas daarentegen is over het algemeen gunstig; slechts de residentie Baglen, Japara, Rembang en Djokjokarta maken hierop eene uitzondering.

Omtrent de ontginning der steenkolen-mijnen ter Zuid- en Oostkust van Borneo, aan de rivier Batoe-api, zijn gunstige berigten ontvangen. De verschillende gebouwen waren derzelver voltooijing nabij en de totale lengte der verschillende galerijen, welke waren aangelegd, bedroeg te zamen ruim 800 Rijnlandsche voeten.

In het geheel waren sedert September 1848 uitgegraven 1,400,000 Amsterdamsche ponden steenkolen van goede hoedanigheid, hetgeen als een bevredigend resultaat mag worden beschouwd, wanneer men in aanmerking neemt, dat zelden meer dan 24 menschen daags aan het eigenlijk mijnwerk kunnen worden te arbeid gesteld en deze nog weinig bedreven zijn en vele onvoorziene moeijelijkheden hadden te overwinnen.

Door den Duitschen natuur-onderzoeker *von Sommeren*, is berigt, dat bij te Atapoepue (Tialarong) op het eiland Timor, de zekere en ondubbelzinnige bewijzen had gevonden van het aanwezen van rijke koperlagen, bestaande uit het zoogenaamd groen corbonaat. De genoemde natuurkundige is, volgens latere berigten, op 23 Junij te Tialarong overleden, hetgeen ook in het belang der wetenschap allezins te betreuren is.

Het drijvend droogdok, waarvoor de benoodigdheden van hier zijn uitgezonden, is op den 6 Augustus jl., in het bassin te Soerabaija tusschen de duc d'alven gelegd, terwijl mede zijn voltooid het stoomschip *Tjipannes* en eene stoompraauw, beide op Java gebouwd.

Het springen van een stoomketel in de suiker-fabriek van den heer *L. Spengler* in de residentie Bezoeki, heeft aanleiding gegeven tot een onderzoek van gouvernementswege naar de middelen, door welke soortgelijke onheilen, voor de toekomst, zoo veel mogelijk zouden zijn te verhoeden, waartoe, behoudens wijziging in verband met plaatselijke omstandigheden, in aanmerking zijn [illegible] de hier te lande in werking zijnde veiligheids-maatregelen.

Ook in de suiker-fabrijk *Gending* in de residentie Bezoeki heeft een [illegible] plaats gehad. De werktuigkundige *Poskitt* is, bezig zijnde de machine te zien, tusschen de kamerraderen der luchtpompen gevallen, waardoor [illegible]

dijbeen is verbrijzeld en ten gevolge waarvan hij weinige uren daarna is overleden.

De berigten van Palembang ontvangen omtrent onrustige bewegingen onder de bevolking in de Kommering-hoeloe, hebben doen besluiten tot het zenden van eenige troepen derwaarts, als voorzorg-maatregelen tegen mogelijke uitbreiding der plaats hebbende rustverstoring; dien ten gevolge zijn op den 5 Augustus met Zijner Majesteits stoomschepen *Hekla*, *Phoenix*, *Vesuvius* en *Samarang*, onder bevel van den majoor *Hemmes*, drie compagnien van het 1ste bataillon, benevens eenige artilleristen, te zamen sterk 15 officieren en 429 onder-officieren en manschappen, naar Palembang vertrokken.

Volgens de sedert ontvangen berigten, was in den staat van zaken aldaar geene belangrijke verandering gekomen; de in opstand zijnde bevolking had eenen poeyang (zoogenaamde heilige), naar Samarang gezonden, om de bevolking van dat district te bewegen, met haar gemeene zaak te maken, doch deze is aldaar opgevat en aan het bestuur overgeleverd; naar den post Moeara doea was eenige versterking gezonden, bestaande uit een dertigtal Soensangers, onder het geleide van een inlandsch hoofd, die verwant is aan een der hoofden van den opstand en van wien men verwacht, dat hij genoegzamen invloed op deze laatste heeft, om nuttig te kunnen zijn. Deze versterking heeft bij het opvaren van de rivier, naar Moeara doea, ongeveer een dagreis beneden laatstgenoemde plaats, een in de rivier gelegen eilandje met slecht volk uit de Kisam bezet gevonden, hetwelk haar den doortogt wilde betwisten. Overigens is het bij strooptogten gebleven, welke voornamelijk hebben plaats gehad in de Margas, grenzende aan de Ogam districten; ook hebben eenige aanvallen plaats gehad op onzen post te Moeara doea, welke zijn afgeslagen, en eenige pogingen, om de omliggende bevolking tegen ons in beweging te brengen, welke niet gelukt zijn.

De naar Palembang gezonden troepen zijn aldaar op den 9 Augustus aangekomen en op den 10den ontscheept. Op den 20sten zou de togt naar de binnenlanden worden aanvaard.

LEEUWARDEN, den 4 November 1849.

Ter vervulling der bestaande vacature bij de Doopsgezinde Gemeente alhier, is heden uit een opgemaakt drietal, bestaande uit DD. *M. van Geuns*, te Oudesluis; *D. Harting*, te Enkhuizen en *J. Sijbrandi*, te Beemster, de keuze gevallen op den Wel Eerw. Heer *M. van Geuns*, predikant te Oudesluis.

SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen. 27 Oct. A. H. Oldenburger, *Gerritje Koumans*, New-Castle, kool. 28 dito. W. Welkenson, *Rapid*, (*S.*), Londen, krijt. 29 dito. W. Wentel, *Lord John Russell*, (*S.*), Londen, stukgoed. 31 dito. O. G. Bakker, *Stad Goor*, Zwolle, ledig. 1 Nov. H. W. Nevill, *Lion*, (*S.*), Londen, ledig; K. Hangerbroek, *Eendragt*, Engeland, ballast; E. L. Kenny, *Thomas Resing*, Engeland, krijt.

Vertrokken. 29 Oct. J. Nicolaij, *Effort*, Yarmouth, granen; L. Voogd, *Vriendschap*, Londen, granen. 30 dito. E. L. Ellipsen, *J. D. Carolina*, Oostrijse, ballast. 1 Nov. W. Welkenson, *Rapid*, (*S.*), Londen, haver; L. K. Faber, *Hendrika Catharina*, Londen, aardappelen.

MENGELWERK.

AMERIKA.

Het gouvernement der Vereenigde Staten bezigt alle mogelijke middelen, ten einde de landverhuizing en het welzijn der landverhuizers, die zich op hun grondgebied vestigen, te bevorderen. De wetgeving van den staat New-York, die zich hierin bijzonder onderscheidt, heeft het vorige jaar eene som van 80,000 Dollars (*f* 200,000) toegestaan voor de dienst der hospitalen, bijzonder voor de landverhuizers bestemd. Een vast regt, zonder onderscheid, geheven op alle reizigers welke te New-York ontschepen, dient daarenboven om een bijzonder fonds daar te stellen, ten einde in de behoeften en middelen van bestaan der landverhuizers te voorzien gedurende de eerste vijf jaren van hun verblijf in Amerika; dit regt heeft in 1847 opgebragt 128,727 Dollars (*f* 321,422).

Van den 5 Mei tot den 31 December 1847, zijn er te New-York aangekomen 129,062 landverhuizers, het grootste gedeelte Duitschers en Ieren; men telt onder dit getal 3,330 Franschen; 10,159 verkeerden bij hunnen aankomst in ziekelijken toestand.

Van den 1 Januarij 1848 tot den 31 October zijn aangekomen 151,629 landverhuizers. Tot dit cijfer behoorden 79,535 Ieren, 2,246 Franschen.

Men veronderstelt dat van deze 158,000 landverhuizers zich ongeveer 130,000 in het westen van de vallei der Missisippi nedergezet hebben. Ook heeft de bevolking der steden van deze vallei en van die der Ohio zich ongelooflijk vermeerderd; de staat die volgt zal hiervan een denkbeeld geven.

	Bevolking in 1840.	Bevolking in 1848.
Cincinnati	46,000	95,000
Saint-Louis	16,000	45,000
Louis-Ville	21,000	40,000
Buffalo	18,000	42,000
Pittsbury	31,000	58,000
Cleveland	6,000	14,000
Columbus	6,000	14,000
Dayton	6,000	14,000
Detroit	9,000	17,000
Milwanskie	2,000	15,000
Chicago	5,000	17,000
Oswego	5,000	11,000
Rochester	20,000	30,000
	191,000	412,000

Aldus eene vermeerdering in acht jaren tijds van meer dan 115 zielen op de honderd. De vermeerdering der bevolking in de, aan de kust gelegene steden heeft echter gedurende hetzelfde tijdvak slechts 38 op de honderd bedragen.

	Bevolking in 1840.	Bevolking in 1848.
New-York	312,000	425,000
Philadelphia	228,000	350,000
Baltimore	102,000	140,000
Nieuw-Orleans	102,000	102,000
Boston	93,000	130,000
Charleston	29,000	31,000
Savannah	11,000	14,000
Mobile	12,000	12,000
Brooklijn	36,000	72,000
Portland	15,000	24,000

Deze cijfers zijn voldoende om de verbazende beweging welke in deze streken plaats grijpt, te bevestigen en te wijzen op de toekomst, waartoe zij geroepen zijn (*).

Cincinnati streeft de hoofdstad te worden der Westelijke Staten; deze stad die nu 95,000 inwoners heeft, telde er in 1800 slechts 750.

(*) De oorzaak waarom de bevolking van Charleston, Mobile en Nieuw-Orleans op dezelfde hoogte is gebleven, wordt aan de minder gezonde ligging toegeschreven.

COMMISSARISSEN VAN DE STADS TEEKENSCHOOL te *Leeuwarden*, roepen bij deze op, alle zoodanige Jongelingen, welke in dezen winter, hetzij bij herhaling of voor het eerst gebruik willen maken van de lessen in het Bouwkun[illegible] om zich van heden tot en met den 8 November eerstkomende da[illegible] [illegible] melden ten huize van den Heer J. van der WIELEN, op de [illegible] [illegible] des middags ten 12 ure, [illegible] voorzien [illegible] bewijs van goed [illegible] [illegible] door de lessen bij welken zij werken.

[illegible]

Schouwburg te Leeuwarden.

DINGSDAG DEN 13 NOVEMBER 1849.

TOT OPENING VAN HET TOONEEL. No. 1. van het Abonnement: MARIA of MISDAAD en ONSCHULD, Drama in vijf bedrijven.

Na hetzelve:

VECHTEN IS MIJN LEVEN, Blijspel met Zang in 1 bedrijf.

Beide stukken nooit vertoond.

*** Getrouwd:
J. KINGMA, en
F. HORREUS ROMAR.
Makkum,
den 31 October 1849.

*** Getrouwd te Menaldum, den 31 October 1849:
Ts. VAN HOUT, *van Dokkum*, en
A. FOKKENS, *van Berlikum*.

*** Getrouwd:
S. FABER HUIJS,
Luit. ter Zee 1ste Klasse,
J. H. HOIJER.
Brielle,
den 31 October 1849.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd te Rinsumageest den 1 November 1849:
J. J. DE HOOP, en
G. VAN GIFFEN.
Valom,
den 1 November 1849.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, CORNELIA SLEESWIJK, geliefde Echtgenoot van
F. SLEESWIJK VISSER.
Lemmer, den 27 October 1849.
Dienende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*** Heden beviel van eene DOCHTER S. A. SMIT, Echtgenoot van
J. D. DUIF.
Schuilenburg, den 1 November 1849.
Strekkende deze voor algemeene en bijzondere kennisgeving.

*** Door Gods goedheid beviel heden voorspoedig van een' welgeschapen Zoon TRIENTJE BRUNGER, geliefde Echtgenoote van
W. TROSTE CZN.
Workum, 1 November 1849.

SNEEK, den 3 November 1849. Heden is bevallen van eene DOCHTER Vrouwe C. SCHELTUS, geb. S. A. MEURS.

GRONINGEN, 29 October 1849. Heden overleed, na een langdurig, geduldig doorgestaan lijden, tot diepe droefheid van mij en mijne Kinderen, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote Vrouwe TITIA IDA ACKER.

G. J. CORBELIJN,
Gep. Luit.-Kolonel.

*** Heden overleed in den ouderdom van 72 jaren AREND JANS DE BOER, in leven Binnenvader in het Sint Anthonij Gasthuis alhier.
Leeuwarden, den 2 November 1849.

*** Heden overleed in den ouderdom van bijna 71 jaren, mijn geliefde Echtgenoot JOHANNES PETRUS EPEUS VAN ALTENA, in leven gepensioneerd Ontvanger van 's Rijks Belastingen.

Wed. VAN ALTENA, geb. DE HAAN,
mede namens de Kinders.
Harlingen,
den 2 November 1849.

Op verlangen van den overledenen zullen geene uiterlijke teekenen van rouw worden gedragen.

*** Heden namiddag omstreeks 2½ ure, behaagde het den Almagtigen Vader, aan eene slijmberoerte gedurende geen twee dagen, van ons weg te nemen onze dierbare Moeder en Grootmoeder LUUTSKE DOUWES, sedert ruim 26 jaren Weduwe van KLAAS WIJTZES ZANDSTRA, in den hoogen ouderdom van 84 jaren en ruim 2 maanden, nalatende een zoon en acht klein-kinderen, waaronder drie van eenen vroeger overleden zoon.

A. K. ZANDSTRA,
mede uit naam van de kinderen van mijnen overleden broeder.
Langweer,
den 3 November 1849.

Deze is dienende tot kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 30 Oct. tot en met den 5 Nov. 1849 aangegeven: 19 Geboren. 10 Overleden. 2 Huwelijken.

STAAT van de MIDDELPRIJZEN der *Granen* en andere *Objecten* welke gedurende de tweede helft der maand October 1849, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt:

Tarwe	Witte	*f* 6.00	de Mudde.	Boter		*f* 0.90	het pond.
Tarwe	Roode	» 0.00	»	Vleesch	Koe	» 0.37½	»
Rogge		» 3.90	»	Vleesch	Kalfs	» 0.00	»
Gerst	Vroege	» 0.00	»	Vleesch	Schapen	» 0.30	»
Gerst	Late	» 2.75	»	Varkensvleesch	Versch	» 0,38	»
Boekweit		» 4.20	»	Varkensvleesch	Gerookt	» 0.70	»
Haver		» 2.40	»	Aardappelen	Vroege	» 0.00	de Mudde.
Witte Boonen		» 0.00	»	Aardappelen	Late	» 0.86½	»
Erwten	Witte	» 0.00	»	Zaad	Kool	» 11.50	»
Erwten	Groene	» 5.00	»	Zaad	Raap	» 0.00	»
Erwten	Graauwe	» 0.00	»	Zaad	Lijn	» 7.50	»

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden,
en 1 November 1849.

De Burgemeester,
VAN BOELENS.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER en KAAS*, den 2 November 1849, aan de Stadswaag te Leeuwarden:

PRIJS.	AANVOER.
BOTER *f* 31,00.	680/4 231/8 106/16 vaten.
KAAS *f* 14,50 à *f* 17,00.	7267 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 3 November 1849.

NEDERLAND.					Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	53 1/16	53¼	53¼	
Dito dito	3 »	62⅞	62¾	62⅞	
Dito dito	4 »	82	82¼	82⅛	
Amort.-Synd.	3½ »	82⅞			
Handel-Maats.	4½ »	162⅛			
FRANKRIJK.					
Certific.	3 pCt.	51½	51⅜	51 7/16	
SPANJE.					
Loen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	12 11/16	12¾		
» » v. 510 £	5 »	12¾	12 13/16	12 11/16	
» onb. Stukk.	5 »	12 9/16			
»	3 »				
» Binnenl. 16/m	3 »	26½	26 11/16		
Ardoin Coupon	»	7 11/16			
PORTUGAL.					
Te Londen 5 (nu 4) pCt.		33	33½		
»	4 »	24 1/16	24¼	24¼	

RUSLAND.				Gebl.
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	104		
dito dito 1828/1829	5 »	103⅝		
Dito bij dito	4 »	84⅛		
Dito bij *Stiegl.*	4 »	82⅞	83¼	
OOSTENRIJK.				
Metaliek	5 pCt.	84	84¼	
» 1847	2½ »	43½	43⅝	
AMERIKA.				
Bank-Actien V. Staten				
Braz. 1824				
» £ 200				
Peru	4 pCt.			
Grenada				
Mexico		25⅜	25 7/16	25½
Venezuela				
Ecuador				

De markt van heden was over het algemeen zonder eenige variatie, alle fondsen waren als de laatst genoteerde koersen; alleen verdient melding, dat de Fransche fondsen, na hooge achteruitgang van gisteren, weer vast wareu.

Zaturdag den 4 November.

[illegible]

Boelgoed onder Tirns.

De Notarissen A. HAAGSMA, te Sneek en T. S. VAN DER LEIJ, te Langweer, zullen, op Zaturdag den 10 November 1849, des morgens ten 8½ ure, ten sterfhuize van *Albert Rientzes Emminga*, onder Tirns, publiek bij boelgoed, tegen contante betaling, verkoopen:

1. EEN UITMUNTEND BOERENREEUW EN BESLAG, bestaande uit: 18 melke Koeijen, 8 Rieren, 6 Kalvers, 2 melke Schapen, 11 Lammeren, 1 zwart zevenjarig langstaart Ruinpaard, mak en in alle tuig bereden, 1 oud vet Varken, 1 Soeg, 1 Kapwagen, 1 kromzijdige Chais, 1 Arreslede, 3 Hooiwagens, 2 Aardkarren, 1 Sleeptrog, 1 Karne met koperen hoep, 1 beste Kaasketel, 1 Kaaspers, 11 koperen en 10 houten Emmers, 10 koperen en 20 houten Aden, 2 Handketels, 3 koperen Gotelingen, 1 Brokaad met Tobbe, Kaas- en Molkenvaten, Tijme, Kret, Bindtladder, Landrol met ketting, Hooilep en Roede, Harken, Vorken, Grijpen, Paardentuig enz.
2. Ongeveer 30 koesëten best gewonnen Hooglandsch HOOI; in perceelen.
3. Een propere INBOEDEL, waaronder hoofdzakelijk: 1 Kabinet, 1 Secretaire, Pulpitum, Klok, 5 Bedden met toebehooren, Tafels, Stoelen, Koper-, Tin-, IJzer- en Aardewerk, en wat verder te voorschijn zal worden gebragt.

NB. Er zullen geene Tapperijen of Koekblokken in de Schuur of op de Hieminge worden toegelaten.

OPROEPING.

Allen die iets verschuldigd zijn aan, of te vorderen hebben van Wijlen ALBERT RIENTZES EMMINGA, in leven Boer onder Tirns, worden verzocht daarvan *franco* betaling of opgave te doen vóór of op den 20 November 1849, ten Kantore van den Notaris A. HAAGSMA, te Sneek.

Boelgoed van Koeijen

De Cand. Notaris WITHOLT, te Sexbierum, zal, ten overstaan van den Notaris STEENSMA, op Zaturdag den 10 November 1849, des middags ten 1 ure, op Dijkshoek onder Firdgum, bij boelgoed en op crediet tegen borgstelling verkoopen:

Een veertigtal zeer uitmuntende RUNDEREN, bestaande in: 20 kalve Koeijen, 10 vare Dito en 10 Rieren; benevens eenige PAARDEN en VEULENS, alles aangevoerd door de Kooplieden *Jukema* en *Hibma* van Oosterbierum.

Verkooping te Workum.

De Notarissen LEDEBOER, te Bolsward en J. C. MANN, te Workum, zullen, publiek, op Vrijdagen den 16 November 1849, provisioneel, en den 30 November daaraanvolgende finaal, telkens des namiddags ten 2 ure, ten huize van *A. Hoekstra*, te Workum, presenteren te verkoopen:

1. Eene BOEREN HUIZINGE, aan de Kleine Kant bij de Paardebrug te Workum, get. wijk B, no. 68; door de Wed. *Jacob IJpes de Jong* als huurdersche bewoond.
2. Eene BURGER HUIZINGE, naast het 1ste perceel, get. wijk B, no. 66; door *Jelle Molenaar* als huurder bewoond.
3. Eene HUIZINGE aldaar, get. wijk B, no. 67; door *H. D. van 't Veer* en *A. U. Deinum* als huurders bewoond.
4. 67 roede GREIDLAND, gelegen bij Workum, bekend in sectie A, no. 1026.
5. 72 roede 40 el DITO aldaar, en bekend als boven, no. 1045.
6. 26 roede 90 el DITO aldaar, bekend als voren, no. 1045*a*.
7. 1 bunder 53 roede DITO aldaar, als boven aangeteekend, no. 1055.
8. 1 bunder 39 roede DITO aldaar, als voren bekend, no. 1066.

De Landen met St. Petri en de Huizingen op den 12 Mei, beide van den jare 1850 vrij te aanvaarden.

De Deurwaarder Z. E. VAN LEEUWEN, gedenkt, publiek te verkoopen, op Zaturdag den 10 November 1849, 's namiddags ten twee ure, ten huize van *Jan J. Mulder*, Kastelein te Ureterp: Het gereed liggende HOUTWERK tot eene nieuwe Vlapbrug, liggende aan de Vaart, bij de huizinge van den Heer *Reinder Tækema*, te Ureterp.

Aan te wijzen door *Oene T. Meek*, Mr. Timmerman te Ureterp, en zulks onder borgstelling op zes maanden crediet.

BIJ GESLOTENE BRIEFJES TE HUUR, voor 5 jaren, van Petri 1850—1855: Eén stuk uitmuntend GREIDLAND, *de twaalf* genaamd, gelegen aan den Straatweg naast de Drie Romers, groot naar naam en faam 4 bunder 40 roede 93 el; thans nog bij *Botze Bontjes Meintema* in gebruik. Condities te vernemen en de briefjes franco, vóór of op Vrijdag den 9 November e. k. in te leveren bij J. G. PATER, in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden.

Te huur, 12 Mei e. k. te aanvaarden,

op een der beste standen der stad Sneek: Een prompt HUIS, TUIN en PAKHUIS, waarin sedert jaren een Komeneiswinkel en Kruideniers-affaire met veel succes is gedreven. Nader onderrigt bij P. VAN VUGT, te Sneek en G. H. ANDREÆ, te Leeuwarden.

Oproeping van Crediteuren.

Degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan de nalatenschap van PIETER JANS HIEMSTRA, in leven Timmerman te Sint Jacobi-Parochie, worden verzocht daarvan opgave te doen ten Kantore van den Notaris OEBERIUS, te Sint Anna-Parochie, vóór of op den 13 November e. k.

Aan de VEEHOUDERS in de grietenij *MENALDUMADEEL*, welke deelnemers zijn, van het Veewaarborg-Genootschap voor de Longziekte, wordt bekend gemaakt: dat er gelegenheid zal gegeven worden, om hun Vee op nieuw aan te geven, op Zaturdag den 10 November bij K. DE HAAN te Menaldum, van 's morgens 10 tot 's namiddags 2 ure, en verders tot den 13 November bij den Boekh. K. S. ALBERDA te Menaldum. Wordende verders ieder Veehouder in gemelde Grietenij, die deelgenoot wenscht te worden, in de gelegenheid gesteld, zich te kunnen laten inschrijven, op bovengenoemde tijd en plaats.

Namens de Bestuurders,
K. S. ALBERDA, *Boekh.*

MANUFACTUREN-VERWERIJ.

De Ondergeteekende, door het daarstellen van aanmerkelijke verbeteringen en uitbreidingen in hare *Blaauw-Scharlaken- en Zijden- en Wollen Manufacturen-Verwerij* in staat gesteld thans alle Commissien, hoe groot ook, in zeer korten tijd en soliede te kunnen bewerken, in alle mogelijke *kleuren*, *nuances*, *apprêtuur en moiré als op nieuw décatiseeren van Lakens*, *persen*, *drukken*, zoo wel stukken van langere en kortere ellemaat als voorwerpen van kleeding enz. enz. enz. — Alles tegen zeer billijke prijzen en voor vaste kleuren en afgeven guaranderende.

Harlingen, op de Lanen. Wed. R. v. D. VEEN.

Te *Leeuwarden* worden de Commissien *franco* aangenomen bij F. A. POSTHUMA, in de Minnemastraat, bij wien tevens een tarief der Verfloonen voorhanden is.

De Ondergeteekende heeft de eer de Dames te berigten, dat zij de nieuwe MODELLEN van WINTERHOEDEN en MUTSEN ontvangen heeft, waarmede zij zich in de gunst aanbeveelt.

Leeuwarden, den 1 November 1849. J. KUHLMANN, geb. RÜDINE, *Ewal, letter I, no. 64.*

De Ondergeteekende bij deze bekend makende dat bij hem zijn ontvangen de nieuwe modellen van HOEDEN en MUTSEN, beveelt zich in de gunst.

Leeuwarden, den 3 November 1849. H. R. HEEGER.

De Ondergeteekende heeft de eer te verwittigen, dat zij zich te Parijs heeft voorzien van de nieuwste modellen van DAMES HOEDEN, MANTELS en verdere artikelen tot haar vak behoorende.

Leeuwarden, den 5 November 1849. LIVINA WITTEVRONGHEL.

De Ondergeteekende berigt door deze, dat zij de Modellen der WINTER HOEDEN heeft ontvangen, en hetgeen verder tot het Hoeden-vak behoort.

K. J. KIJL, *Schaapmarkt* [illegible] *Sneek.*

Een sedert twintig jaren aanhoudende ziekelijke toestand.

ONMIDDELIJKE VERBETERING DOOR DE PILLEN VAN *HOLLOWAY.*

Uittreksel uit eenen brief van den eerwaarden heer *George Prior* te [illegible] Letterkenny, Carrigart in Ierland, gedagteekend den 2 Mei 1845, aan den Professor *Holloway*. Waarde heer! Op eenigen afstand van mijn huis, woont een kleine pachter, welke zich sedert meer dan twintig jaren in een ziekelijken toestand bevond, zonder een oogenblik verligting te gevoelen. Mevrouw P. heeft hem een doosje van uwe pillen hebbende bezorgd, hadden deze eene zoo spoedige uitwerking op hem, dat ik zelf hem hoorde zeggen, dat hij in 26 jaren geen zoo goede eetlust had gehad en zich niet zoo wel had bevonden als sedert hij uwe pillen gebruikte.

(*Was geteekend*) GEORGE PRIOR.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3.30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; M. GAARBEEK, te Groningen; H. A. P. VAN GORCUM, te Assen, alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

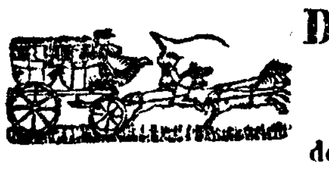

DILIGENCE-ONDERNEMING DE AREND.

Bovengemelde DILIGENCE vertrekt van *ZWOLLE* des morgens ten half zes ure, over *Hattem*, *Heerde*, *Epe*, *'t Loo* en *Apeldoorn*, (in verband met eene dienst van *Deventer* naar *Apeldoorn*), naar *ARNHEM*, in directe correspondentie met den 2den Spoortrein en de Diligence-Onderneming van *H. J. Brouwer* en *Comp.*, van *Arnhem* naar *Nijmegen*, *Venlo*, *Roermond* en *Maastricht*.

Vertrek van *Arnhem* over *Apeldoorn* naar *Deventer* en *Zwolle*, des namiddags ten drie ure, na aankomst van den 2den Spoortrein.

De Kantoren dezer Onderneming zijn:

Te *Zwolle*,	bij den Heer SCHEUER,	Logement	*de 7 Provinciën*
» *Apeldoorn*,	» » » VAN LUNTEREN,	»	*de Arend.*
» *Arnhem*,	» » » SPAAN,	»	*de Paauw.*
» *Deventer*,	» » » BROEKHUIS,	»	*het Fortuin.*

Een BAKKERSKNECHT, ten platten lande, en van middelbare jaren, het Brood- en Kleinbakken grondig verstaande, kan dadelijk of met den 12 November e. k. vast werk bekomen bij de Wed. P. TEN WOUDE, te Oudemirdum. Men adressere zich liefst in persoon, of met brieven franco.

*** Bij G. T. N. SURINGAR, te Leeuwarden, is gedrukt en verkrijgbaar gesteld:

DEN 31 OCTOBER 1517.

Wat heeft Luther gedaan; en waarom is hij een hervormer geworden? 10 cents, alsmede:

ALPHABETHETISCHE LIJST van de Straten, Grachten, Stegen, enz. der stad Leeuwarden met opgave der Wijkpredikanten, in dezelve behoorende. 10 cents.

*** Almanak voor Landbouwers en Veehouders,

voor 1850, bevattende vele nuttige zaken, om van den Landbouw en de Veeteelt de meeste voordeelen te trekken, 4de jaargang, 30 Cts.

Deze wegens den nuttigen inhoud zoo belangrijken Almanak, waartoe de Hoogleeraren VAN HALL, NUMAN, BERGSMA en anderen bijdragen leverden, wordt landbezitters en landlieden bij vernieuwing aanbevolen.

Bij den Uitgever W. EEKHOFF *te Leeuwarden* zijn nog te bekomen:

Bloemlezing uit de Ned. berijming van de PSALMEN, schooldruk, 30 Cts. in karton 60 Cts.

LEVI, *Résumé de l'histoire Générale*, 2 part. *f* 1.

Beide voor schoolgebruik zeer geschikte werkjes.

Twaalf Gezigten op Leeuwarden, door I. RIJNDERS, *met beschrijving*, 1ste, 2de en 3de afl. ieder à 80 Cts.

De Grietmannen in Friesland, 50 Cts.

OPRUIMING VAN SCHRIJFPENNEN.

VAN DRUTEN EN BLEEKER, Boekdrukkers en Boekverkoopers te Sneek, hebben van een Magazijnhouder eene partij *PENNEN* ter opruiming ontvangen, zeer geschikt voor Kantoren, Onderwijzers enz., die zij tegen

ZEER LAGE PRIJZEN

kunnen afleveren: zeer beste Stompen à *f* 3,50 de 1000, extra beste Schachten à *f* 3,25 en *f* 4 de 1000, en zeer zware beste Kantoorpennen à *f* 5 de 1000. Al deze soorten zijn nog van de oude en beste fabrikatie. Alle aanvragen franco, terwijl niets dan à contant wordt afgeleverd.

Bovenstaande hebben mede voorhanden eene zeer goede soort zwaar VELIN SCHRIJFPAPIER, à *f* 2,60 de Riem, zeer geschikt voor Scholen.

*** Voortdurend worden in alle Boekwinkels bestellingen aangenomen op de VIJF EERSTE JAARGANGEN van

DE HUISVRIEND;

GEMENGDE LECTUUR VOOR BURGERS IN STAD EN LAND,

VERZAMELD DOOR J. J. A. GOEVERNEUR;

gebonden in nette cartonnen banden, tegen den prijs van *f* 7,00.

»De *Gids* dezes jaars (Junij-nommer) geeft van dit Werk op nieuw eene hoogst gunstige beoordeeling:

De speculatiegeest van onzen tijd kondigt menigmalen, met kwakzalversbreedsprakigheid en brallenden ophef, de geboorte aan van allerlei ontuig. Het is niet te ontkennen, dat hij de menigte dikwerf blinddoekt en maar al te vaak zijn ziekelijke waar weet aan den man te brengen. Ieder, die overtuigd is van het nadeel dezer industrie, ieder, die meêwerken wil om haar te vernietigen, heeft niets beters te doen, dan de pogingen te ondersteunen van degelijkheid, eenvoud en waarheid. Misschien zijt ge het met mij ééns, dat er ten onzent te veel Week- en Maandschriften bestaan, die beloven dat ze goede, gemengde lectuur zullen leveren voor burgers van stad en land; misschien geeft ge mij ook toe, dat verre weg het grooter deel op ieder bladzijde bewijst, hoe slecht ze de gegeven belofte nakomen en zijt dus met mij van gevoelen, dat die enkele, die hun woord gestand doen, dubbel regt hebben op uwe ondersteuning. Als men daartoe de handen ineên sloeg, zouden we niet overstroomd worden met zoo veel onrijps en bedorvens, als er thans te voorschijn komt van onder de zuchtende drukpers. Onttrek daarom uwe ondersteuning aan eenige bladen, die we niet noemen willen, en voorzie u (als ge 't niet reeds gedaan hebt) van "de Huisvriend." Hij zal u zijn wat hij u toezegt; een vriend, in wiens aangenaam bijzijn gij menig genoegelijk uurtje slijten kunt; die den tact heeft om met u om te gaan, zoo als ge dat zelf zult verlangen; wiens geestige scherts u menigmaal een lach om de lippen plooijen zal; wiens vriendelijke ernst u goede lessen van levenswijsheid zal te genieten geven; die u bekend zal maken met allerlei merkwaardigheden uit het gebied van natuur-, land- en volkenkennis, uit den toestand van ons maatschappelijk en burgerlijk leven en u vaak verrast met een keurig verhaal of bevallige poëzij!

Wie van deze aanbieding alsnog mogt willen profiteren, en voor den loopenden Jaargang inteekenen, tegen *f* 3,00, kan tot het einde dezes jaars, indien de voorraad zoo lang strekt, den *zesden* Jaargang bekomen tegen *f* 2,00.

Groningen, October 1849. C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

*** Bij M. SMIT, te *Groningen*, wordt *heden* uitgegeven, en is om verkrijgbaar gesteld:

I. ERNST en LUIM, of SCHETSEN en TAFEREELEN uit het LANDLEVEN, met *gegraveerden Titel en Vignet*, à *f* 2,40.

II. HERINNERINGEN UIT HET OPENBARE LEVEN VAN *E. M. ARNDT*. Naar den *derden verbeterden druk* uit het Hoogduitsch vertaald. Met *Portret* en *Fac-Simile*, à *f* 3,00.

[illegible] LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.